

razdeli svojih milijonov, pač pa je svoj kapital znatno povečal, po shodih se še pa vedno bojuje proti kapitalizmu. Krstan je torej nasprotnik socialističnega programa. Kisovar je po preobratu organiziral Samostojno stranko v Rogozi, kjer je bil za tajnika izvoljen, Kreitner pa za predsednika. Videl pa je, da mu Samostojna nič ne nese, je odstopil in pristopil k socialno demokratični stranki. Hoditi je zaceel vsak dan v Maribor v Delavski dom. Pri sestavi kandidatih list se je izjavil, da je on najstarejši so-drug. Potem je prišel kongres JSDS v Trbovljah. Kisovar je takrat rekel, da vozi posebni vlak ob 2. uri po noči. Ko so pa prišli delegati na kolodvor, so zvedeli, da se je Kisovar že ob polnoči odpeljal in ob 2. uri ni vozil noben vlak. Na kongresu je zastopal vse občine mariborskega okraja. Tako je torej takrat ogoljufal svoje tovariše. Kot kandidat je začel držati shode, govoril je približno tako-le: Proč z militarizmom, mi smo za agrarno reformo, za republiko, za avtonomijo Slovenije, na vse zadnje boj proti kapitalizmu. Kaj bode povedal sedaj, kadar bo stopil pred ljudstvo, tega on sam ne ve! Njihovo delo v Beogradu je že razkrinkano, ker saj so bili zadnji up vlade pri glasovanju za ustavo. Radovedni smo, kaj bo dal Kisovarju Pucelj, ker je nekoč tako agitiral za Samostojno. Morebiti ga poviša za doktora, pa to ne bo slo, ker si ne more vzeti imena Dragotin (Karl) ker je že Filip in je že tako v protestantski veri, v rim. kat. je že bil, sedaj mu še preostaja muslimanska, ker židi ne marajo odpadnikov drugih ver, oni pravijo: da so odpadniki zmiraj najslabši.

Nova nasilja se napovedujejo. Liberalci, ki so sedaj na vladi se hočejo polastiti nadvladja v vseh javnih zastopih, za katere še ni bilo novih volitev. Še dalje gredo sedanji koritarji: vse hranilnice in enake zavode, dobijo kmalu v svoje roke in sicer s silo. Eno je gotovo: Na večno to nasilje ne bo trajalo. Vsi, ki trpite vsled tega nasilja, glave po koncu. Veter se bo kmalu obrnil...

Odlikovana ministra. Malo pred ostavko sedanje vlade sta bila odlikovana minister demokrat dr. Kukovec z redom Belega orla III. vrste in slabostojni minister — mesar Pucelj z redom Sv. Save I. reda. To odlikovanje bo za ta dva gospoda sedaj bolj žalostno, ker bosta morala oba zapustiti ministrske prestole.

Tedenske novice.

Čenjenim naročnikom! V letu 1922 bo stal Slovenski Gospodar v Jugoslaviji celoletno 12 dinarjev ali 48 K. polletno 7 dinarjev ali 28 kron. Šetrilno 4 dinarje ali 16 kron. Izven Jugoslavije bo stal celoletno 25 dinarjev ali 100 kron. Ako bodo naši prijatelji napeli vse sile ter tako pridno agitirali za nove naročnike, da se število naročnikov podvoji, potem lahko obljubimo, da bo list izhajal vedno na osmih straneh. Naš list naj ne manjka v nobeni slovenski kršćanski hiši!

Nabiranje novih naročnikov za Sl. Gospodarja, Stražo in Glasnik Najsv. Src se naj nadaljuje. Delavna mladenka od Sv. Trojice nam piše v tem oziru: Dekleta naše občine smo sklenile na nedeljskem sestanku, da bomo cel mesec december agitirale od hiše do hiše za razširjanje katoliških listov. Tam v Mariboru pa glejte, da boste liste tudi dobro pisali. (Opomba uredništva: Se bomo potrudili.)

Prekmurški listi. V Prekmurju izhajajo sledeči dobri katoliški listi: „Novine“ izdaje narodni poslanec Jožef Klekl v Črensovcih, tiskajo se v Dolnji Lendavi. Stanejo letno 40 K. — „Marijin list“ izhajajo ravnotam mesečno enkrat. Naročniki „Novine“ ga dobijo zaastonj, drugi pa plačajo zanj letno 10 K. Kdor še hoče imeti poleg Marjinega lista „Prekmurški koledar presv. Srca Jezusovega“, plača 20 K. Vsem prijateljem Prekmurcev te liste toplo priporočamo.

Dr. Korošec se je mudil 4. in 5. decembra v Mariboru. V ponedeljek je bil telefonično klican v Beograd. Tudi večina naših poslancev je odpotovala v skupščino.

Jugosl. klub in Pašič. Pašič je podal ostavko in sedaj je v velikih

škripih: kako se naj sestavi nova vlada. Predvsem bi rad znal g. Pašič: Kaj in kako misli o sestavi nove vlade naš Jugoslovanski klub. Ko je podal Pašič ostavko, ni bilo v Beogradu našega voditelja dr. Korošca. Pašič ga je klical k sebi, a ker ga ni bilo v Beogradu, so letelo brzotjavke na vse strani, da naj pride takoj v Beograd. Jugoslovanski klub stoji na stališču, da se sploh ne pogađa z vlado, ki nima v programu revizije ustave. Jugoslovanski klub se bo pogajal samo tedaj s Pašičem, ako pride v Beograd vsaj en del Hrvatov. Gotovo dejstvo pa je, da Jugoslovanski klub ne bo stopil v Pašičev kabinet, pa če bi mu Pašič obljubil bogzna kaj.

Iz tajništva Kmetске zveze v Mariboru. Dobivamo prošnje za prireditve podučnih tečajev po raznih župnijah. Opozorjamo, da se program tečajev do novega leta ne da spremeniti. Meseca januarja in februarja pa bomo skušali zadostiti vsem prošnjam glede tečajev. — Naši somišljeniki nas povprašujejo, kateri odvetniki so naše stranke. Vsem, ki želijo pravnih nasvetov ali zastopnikov naznanjamo, da so v mariborskem okrožju ti le odvetniki naši pristaši: dr. Josip Leskovar v Mariboru (vštric sodnije) dr. Alojzij Juvan, Aleksandrova cesta 18 v Mariboru, dr. Andrej Vehle v St. Lenartu in dr. Boštjan Šaubah v Slov. Bistrici. Somišljeniki Slovenske ljudske stranke se lahko v vseh pravnih ali spornih zadevah zaupno obrnejo do teh gospodov. — Županom in občinskimi odborom naznanjamo, da tajništvo SLS v Mariboru sprejema tudi vsa vprašanja in daje pojasnila v županiških in sploh občinskih zadevah.

Kako se sestavljajo napovedi za dohodninski davek in prizivi proti previsoki odmerjeni dohodnini? Pristaši SLS, ki želijo biti o tem poučeni, naj se udeležijo poučnih tečajev, ki so razglašeni v Slov. Gosp.

Kmetška zveza za Slovenski Štajer je založila lastne poštne položnice. Zaupniki, ki pobirajo članarino za leto 1922 in zbirajo darila za agitačni ozir. volilni sklad, jih dobijo v tajništvu SLS v Mariboru.

Občni zbori Kmetških zvez celjskega okrožja se vršijo 11. dec. Krajevne organizacije si naj izvolijo nove odbore in sicer po navodilih, ki so jih prejeli od tajništva v Celju! Takoj po običnem zboru naj vpošlje vsaka organizacija: 1. imena in naslove vseh odbornikov (odbornic); 2. seznam (prepis) članov (članic) Kmetške zveze! — Tajništvo SLS v Celju.

Županski tečaj v Celju. Županska zveza priredi dne 18. t. m. v vrtni dvorani hotela „Beli vol“ v Celju županski tečaj za naše župane in občinske odbornike. Predavala bosta dva gospodastrokovnjaka iz Ljubljane. Spored: Ob 8. uri sv. maša v žup. cerkvi, od 9. do 13. ure županski tečaj. Župani in odborniki, pridite sigurno!

Bolnišče blagajne hočejo izsiliti od posestnikov, da morajo biti posli in celo dninarji zavarovani pri bolniški blagajni. Slučaj: Nek posestnik je imel dninarja, ki ima sicer lastno gospodarstvo, a je po par dni delal kot dninar pri dotičnem posestniku. Nedavno je zbolel in bolniška blagajna tirja od njega okoli 1400 K plačila. Takih slučajev je vse polno. Prosimo prizadete, da poročajo vse podrobnosti Tajništvu SLS v Mariboru. V prihodnjem „Gospodarju“ bomo opisali, kdo je primoran plačevati boln. blagajno in kogar se ne more k temu siliti.

Umrli je v Mariboru gospod Ivan Pavalec, somišljenik SLS. Padel je pred tednom s strehe viničarije v Dragučovi. Zlomil si je obe roki in počila mu je lobanja. Pogreb se je vršil ob obilni udeležbi v nedeljo, dne 4. decembra na Pobrežju. Svetila mu nebeska luč!

Vrta žena umrla. Pri Sv. Ani na Prevorju je umrla dne 3. dec. Ana Perc, stara 80 let. Rajna je bila mati č. o. Filipa Perc, franciskana in voditelja III. reda v Mariboru. Blagopokojnico priporočamo prijateljem in znancem v molitev.

Nova posojilnica v Marenbergu je del organizacije naše kršćanske stranke. Somišljenike Kmetске zveze in SLS pozivamo, da nalagajo odvisen denar v tem zavodu. Posojila dale nova posojilnica pod zelo ugodnimi pogoji.

Udruženje invalidov v Mariboru naznanja, da ima svoj občni zbor dne 18. dec. t. l. v pisarni društva, Rotovški trg 9, I. nadstr., ob 10. uri.

Presrečni Sv. Lenart! V tvojem šolskem gaju bujno cveto v tem zimskem mrazu dišne sokolske cvetke. — Med vsemi dviga najvišje svoje glavo naš Joško, ki je s svojim sokolskim naraščanjem v Pliberku „uspešno“ deloval za „ugodno“ glasovanje. V svoji navdušenosti ni mogel toliko počakati, da bi Koroška stalno pripadla Jugoslaviji. Sedaj pa kaže v našem že tako strankarsko zelo razvpitem trgu svoje zmoglosti in rozičke. Zadnje nedeljo, dne 27. nov. se je osokolil tako visoko, da je oropal neki deklici vse letake, ki jih je deklica hotela razdeljevati med ljudstvo za razširjanje katoliškega časopisja. „Ti si Sokolici“, ji je zabrusil, „ti ne smeš tega delati.“ To je bil njegov najvišji smiselni vzrok, pri tem pa je pozabil na paragraf 4 svojih sokolskih pravil, ki govore, da je Sokol versko brezbižen. Isti Joško je dne 18. maja t. l. divjal nad šolskimi otroci, ker sta dve učenki zamudili eno uro njegovega puka in sta med tem časom v cerkvi ob molitvah molili pred Najsvetejšim. — Starši, spametujte se in sprevidite — kakšni katoličani bodo vaši otroci, če jih bo npravno vzgojeval sokolski Joško. Odločno odklanjajte tako vašemu katoliškemu prepričanju sovražno ravnanje učitelja. Tudi našemu šolskemu vodstvu se je prigodila ljuba pomota. Šolski vodja Jakco je zaprosil brašno društvo in posestnico dvorane za oder, da bi se smela vršiti šolska veselica v prid ubogim otrokom. Lastnica in društvo je dala šolskemu vodstvu brezplačno oboje na razpolago. Kar naenkrat pa Jakob pozabi na to svojo prošnjo, ponudbe ne odkloni in odra ne odpove, ampak razglasi uradno, da se vrši šolska veselica v prostorih Sokolskega doma. Se večjo nepristranost te veselice je pokazal Jakob, šolski vodja v zasluženem poklju, ko je dal veselico objaviti samo v svojem lajžurnalu „Taboru“, v drugih listih pa ne. Starši, ali niste spoznali, da je bila ta šolska veselica le vabilo in agitacija za Sokola, katerega so obsodili vsi jugoslovanski skotje. Zato v drugič ne puščajte svojih otrok v Sokolske domove, ako hočete, da vam vaši otroci ne bodo v sramoto. Šolskemu vodstvu pa priporočamo, da raje prihodnjič bolj odkrito pokaže svojo barvo in prepričano naj bo, da otroci katoliških staršev ne bodo sodelovali na sokolski veselici, čeudi se skriva za šolsko tablo.

Konjiški Sokoli — pretepači. V času med 27. in 30. novembrom t. l. so se vršile v Konjicah duhovne vaje za mladenice, predvsem Orle. Ker so te vaje dobro uspeli, je med konjiškimi Sokoli vzplamtela onemogla jeza nad poštenimi mladenicami. Domov se vračajočega Orla so zvečer brez vsakega povoda surovo napadli. Nadut sokolaš Jaka Bezenšek p. d. Vedež je napadel mladeniča Zajelšnika. Vadiatelj Sokolov daje res lepe nauke svojim članom, da ob večerih „pričakujejo“ mime fante. Pa kaj si hočemo, to je sokolska „omika“!

Ptujska graščina je oskrbovala ptujsko prebivalstvo z dobrimi drvi. Sedaj, ko imamo agrarno reformo, pa smo mislili, da bomo letošnjo zimo lahko kurili, da bo vse pokalo. Toda motili smo se. Pri oskrbištvu se ne dobi nič, napisati moraš prošnjo in jo poslati agrarnemu uradu v Mariboru. Seveda ne smeš pozabiti kolkovati z dvadnarskim kolekom in priložiti še moraš kolek 5 dinarjev za rešenje. In res, agrarni urad ti še precej točno reši nadležno molbo in te potrošča in ti dopove, da nimaš pravice do drv, ker nisi upravičenec agrarne reforme. Sedaj pa prosimo, naj nam upravičenci tudi poročajo, koliko so dobili drv. Zavidamo jih, ker imajo vsaj toplo peč.

Cenilna komisija za konjiški okraj je bila prvotno sklicana k seji za dne 9. t. m. v Maribor. To bi bilo za člane komisije velikanska žrtev. Krajevna organizacija Kmetске zveze v Konjicah je naprosila Tajništvo SLS v Mariboru, naj posreduje, da se seja preloži v Konjice. Tajništvo je to storilo in pri finančnem ravnateljstvu res tudi doseglo, da se seja cenilne komisije vrši v Konjicah v občinskem uradu dne 9. t. m.

Zvon za Petrovce. Romarska cerkev v Petrovcih dobi nov bronast zvon, težak 800 kg. Vili ga je livarna zvonov inž. Bühl v Mariboru. Blagoslovljen je bil zvon za Petrovce v nedeljo, dne 4.

decembra dopoldne skupno z manjšim bratcem, ki ga dobi cerkev na Vidmu ob Savi.

Slov. banke v Dolnji Lendavi. Naš kr. namestnik Ivan Hribar je ustanovil v Dolnji Lendavi podružnico „Slovenske banke v Ljubljani“. Tam ima tudi podružnico „Impexa“, uvozne in izvozne trgovine, ter podružnico „Tekstila“, trgovino s platnom na veliko. Dne 2. decembra je začela poslovati v stanovanju g. Božidara Sever, ki je imenovan za ravnatelja cellega podjetja. Prireja pa se posebno posloplje kneza Esterhazyja za to podjetje. Podjetje bo poslovalo tudi v Murski Soboti. Mogoče se združijo s to banko tudi stare prekmurske banke.

Velik požar v Ljubljani. V soboto ob 2. uri zjutraj je izbruhnil v Ljubljani v skladiščih tvrdke „Balkan“ in sicer v oddelku, kjer je imela uvozna tvrdka Dulas in Fabiani, skladišče za blago, tako silen požar, kakoršnjega v Ljubljani že dolgo niso imeli. Imenovana tvrdka je imela v teh skladiščih raznovrstnega blaga v vrednosti 30 milijonov kron. Najpoprej so začeli domači delavci z domačo brizgalnico skozi okna gasiti požar. Komaj ko je trikratni strel z ljubljanskega grada naznanil, da je izbruhnil požar v sredini mesta, že so od vseh strani prihiteli na pomoč razne brizgalne. Policijska straža je takoj obkolila pogorišče, iz artilerijske vojašnice je prišlo na pomoč tudi vojaštvo. Požar se je bliskovito razširil. Grozen je bil prizor, kako je siloviti ogenj čimdalje višje bruhal plamen proti zimskemu jasnemu nebu. Za hip se je zdelo, da je vsako rešilno delo brezupno. Toda požarne brambe, vojaštvo in straža so zastavili vse svoje sile. Iz skladišča so skozi okna metali blago, katerega so rešili za 20 milijonov kron. Po izpovedbi lastnika skladišča je zgorelo raznega blaga za 10 milijonov kron. Tvrdka je bila zavarovana, tako, da ne trpi nobene škode. Kako je nastal požar, še ni dognano.

Wranglovci za povrat v Rusijo. Trije generali Wranglove vojske: Krinski, Milkovski in Pilbič so izdali na častnike in vojaše bivše Wranglove armade poziv, da se naj predajo sovjetski vladi in vrnejo nazaj v Rusijo. Ko bi le hoteli ta poziv poslušati tudi Wranglovci pri naših pogratičnih četah. Za Rusi pogratičarji ne bo žaloval nobeden Jugoslovian.

Snega nimamo preveč samo pri nas, ampak več kot dovolj ga je tudi na Hrvaškem. Veliki snežni zameti po Hrvaškem so potrgali mnogo telefonskih in brzotjavnih žic.

Na smrt je obsodilo novomeško porotno sodišče 36 let starega Ferdinanda Weiss, ki je ubil lansko jesen na Dobliški gori pri Črnomlju s sekiro svojo ženo in hčerko. Mrtvi trupli je na to skril v neki bajti, katero je pa zažgal, da bi ne preostala nikaka sled njegovega divjaškega zločina.

Policiji štrajkajo v Splitu. Ker ni prejela splitska državna policija že 4 mesce posebnih nagrad za ponočno službo, niti ne zimске obleke, so se odločili redarji, da opustijo nočno službo, na kar so pač že komaj čakali razni tatovi in lopovi.

Kar 4 detektivi (policiji v civilu) pred sodiščem. V Sarajevu se bo vršila te dni glavna razprava proti četvorici detektivov. Trije od teh policajev so obtoženi radi zlorabe uradne oblasti, eden pa radi tatvine.

Državni uradnik pošilja hajdukom streljivo. V beograjskih listih čitamo zelo zanimivo in značilno vest, da je okrožno sodišče v Mitrovici na Kosovu obsodilo nekega policijskega pisarja-uradnika, ker je zalagal hajduka in razbojnika Azim Bejto z orožjem in streljivom. Ta slučaj nam pač dovolj jasno kaže, kako ljudi imamo vse v naši državni službi. Po tužni Srbiji so hošče in planine polne hajdukov, ki so skoraj vsi oblačeni v vojaške in uradniške obleke, imajo do vo orožja in se tako lahko soudeležijo v resne boje z žandarmerijo. Oblašči zasledujejo in preganjajo njih sorodnike, osebam v upravni službi pa ne posvečajo nobene pozornosti, ker se jim zdijo vzvišene nad vsakim surom in tako se redko zgodi, da se med policijo najde kak hajduški literant in ptičagač.

Jareninski orliški krožek priredi 11. t. m. svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je volitev odbora. Se-

stre, udeležite se sigurno in točno tega običnega zbora.

Iz Ormoža. Na veseli gostiji Lukman-Stojko se je nabralo za ormoške Orle 208 K in na gostiji Praprotnik-Medik so veseli gostje darovali za ormoške Orle 700 K in za gasilno društvo pri sv. Miklavžu 272 K. Bog povrni vsem! — Naši Orli, Orlice, orlovski naraščaj, Marijina družba in Vrtec Marijin, vsi delujejo prav živahno. Po končani agitaciji za katoliške časopise bomo poročali o našem napredku. Že sedaj lahko mirno trdimo, da se bo število naročnikov za naše časopise gotovo podvojilo.

Dijaški kuhinji v Celju je poslal g. Alojz Kronovsek v Braslovčah 410 K, ki jih je nabral na svatovščini g. Rojnika, organista v Grizah z gč. Pergerjevo iz Braslovč.

Razgled po svetu.

Veliki izgredi na Dunaju. Ker je v zadnjih dneh padla vrednost avstrijskega denarja tako nizko, da se dobi za tri naše krome 100 avstrijskih kron, je tudi draginja v tej državi dosegla vrhunske višine. Ta položaj je poglavitno dunajske ljudske in delavske množice do obupnih činov. Dne 1. t. m. je ustavilo delo vse delavstvo tovarn v Florasdorfu, ker ni moglo več izhajati z mezdo. Izstradano, premazeno, slabo oblečeno in napol obuto delavstvo se je v prvi vrsti obrnilo proti glavnemu in ljudskim izselskega vojnega in borzurnega spekulantov — ljudske množice, več kakor 30.000 oseb, so se valile proti Dunaju. Med otroci je delavstvo marsikatero z legalno oblečenega gospoda ustavilo in ga neusmiljeno preteplelo, in nekoga bogataša bi bili kmalu obesili na ulici. Ljudstvo je popolnoma pobesnelo. Policija je bila brez moči. Le z velikim naporom se je vojaštvu posrečilo, da ljudska množica ni razdelala dunajskega borznega posloplja. Položaj je postal od minute do minute opasnejši. Policija se je morala poskriti, sicer bi jo bile razlute ljudske množice pobile na tla. Hipoma se je delavstvo vsulo po ulicah, pri čemer so bili izvršeni veliki ropi in tatvine. Delavstvo je planilo po kavarnah in hotelih, razbilo dragocene šipe, nožarje, opravo in pohištvo. Planili so tudi po trgovinah ter odnesti, kolikor se je sploh dalo odnesti. Hotel „Bristol“ so popolnoma opleni in razbili, vsem gostom, ki so se nahajali v hotelu, pa pobrali denar in druge dragocenosti. Dvema Angležema so odzeli 124 milijona kron, neki gospej so odnesli s torbico vred 1 milijon K denarja in vse dragocenosti. Po Ringu je delavska množica strašno razsajala. Vlomili so v razna skladišča, ter odnesli zelo veliko blaga. V teh izgredih je bilo ranjenih več oseb — policija je v kratkem pozaprila nad 400 oseb. Po ugotovitvah je bilo opljenjenih 150 prodajal in skladišč. Kolikor se je dognalo, znaša vrednost teh razbitih šip in ogledal nad 1 milijardo kron. Skupna svota na razbitem, poškodovanem in odnešenem imetju znaša preko 3 milijarde K. Lastniki opljenjenih in opustošenih prodajal in skladišč, hotelov in kavnar so odpustili vse svoje uslužbenke, vsled česar je število brezposelnih na Dunaju naraslo za novih 60.000 oseb. Vlada je poklicala od vseh strani vojaštvo. Iz Linza so prišli trije bataljoni, iz Koziške dva in iz Gornje Avstrije večje število kavalarije. Tujci zapuščajo Dunaj kar trumoma, tako da vlada na dunajskih kolodvorih silna gneča. — Zastopniki tujih vlad so izročili avstrijski vladi nalog, da nemudoma ukrepe potrebne korake, da se v bodoče zabranijo slični izgredi. Toda vse to skupaj ne bo ozdravilo do mozga bolne Avstrije, marveč drvi ta država z veliko in nevzdržljivo silo v globok prepad.

Madžarska surovost. Madžari se kaj radi prištevajo med olikane narode in si domišljujejo, da zajemajo oliko z veliko žlico. Sledeči slučaj pa spravlja madžarsko oliko v zelo slabo luč. Kmet Andrija Fiderbind iz Suhočee je prestopil madžarsko mejo — ker ima na Madžarskem svoja posestva. Nek njegov osebni nasprotnik ga je evadil oblasti čes, da je jugoslov. špijon. Oblast ga je dala vkleniti v težke verige in ga je odposlala v Budimpešto. V Budimpešti so ga slekli na nagaga, ga obesili z glavo navz-

do in ga tako pretepli, da je bilo njegovo truplo ena sama krvaveča rana. Vrgli so ga nato v temnico, kjer so ga pustili ležati brez jedi in brez pitja celih šest dni. Napol živega so ga privlekli iz ječe ter ga začeli znova strahovito mučiti z namenom, da prizna, da je špijon. Privezali so ga na stol in mu goreče cigare pritiskali na golo truplo. Ta muka je trajala tako dolgo, dokler je bil pri zavesti. Opekline in rane so bile strahovite. Ko je začel nekoliko dihati, so mu dali nečisto jedi in pitja, nato so ga poslali v mesto Zalaegerszeg, kjer so pozaprli najhujši hudodelniki. Tudi tukaj so ga mučili. Končno so revoža spravili v bolnišnico — bil je že nepopravec. Ko si je nekoliko opomogel in okrevaj, je pobegnil iz bolnišnice, da se izogne nadaljnemu trpinčenju nekega v bolnišnici nastavljenega — zdravnika. Oblečen v bolniško obleko, je po dolgem in trudnem potovanju ponoči prišel nazaj v našo državo, kjer je našim oblastim pripovedoval o neverjetnih mukah, katere je moral prestati na Madžarskem. Zanimalo bi nas svoj čas izvedeti, kakšne korake bo naša vlada podvzela napram madžarskim surovostim.

Budarska stavka na Češkem. V ostravsko-karvinskem okrožju je komunistično delavstvo uprizorilo obširno stavko. V stavko je stopilo 50.000 delavcev. „Dělnický Denník“ poroča, da so v soboto zasedli vojski in orožniki rudnike v polni bojni opremi.

Samomori iz bede. Velika beda, ki je zadela razne lastnike hiš v velikih mestih, je dovedla zlasti v Berlinu in na Dunaju do samomora. Pred dnevi se je pripetil sledeči žalostni slučaj samomora: V neki hiši v Berlinu so skupno živeli neka 71 let stara žena in dva njena brata v starosti 63 in 68 let. Ker so vse svoje prihranke vporabili že za časa svetovne vojske in deloma tudi po končani vojski, jim ni preostalo nobenega drugega imetja nego hiša, v kateri so živeli, koji dohodki pa z daleka niso pokrili njihovih najnujnejših življenjskih potrebščin. Nekega dne so se vsi trije sestali v eni sobi ter sklenili končati svoje življenje. Odprli so cev za plin in tako mirno čakali, da jih reši bede smrt. Starca je sedela na stolu, eden brat je bil naslonjen na stol, a drugi se je vlegel na divan. Ko so sosedji drugega dne odprli sobo, so našli vse tri osebe mrtve.

Mesto, ki ima 6 županov. Vsled neprestanih preprirov med strankami je mestno zastopstvo v Bratislavi (Požun) sklenilo, da si naj izvoli vsaka teh strank po enega moža, ki bo župan. Tako je torej prišlo, da ima Bratislava, menda edino mesto na svetu, sedaj kar šest županov, ki se v svoji službi vrstijo tako, da vsak teh županov vrši županske posle po dva mesca.

General-razbojnik. Pred dnevi je berlinska policija zasačila pri tatvini človeka, o katerem se je dognalo, da ima na svoji kosmati vesti več drznih tatvin, vlovov in celo razbojništva. Na policiji je pokazal legitimacijo, glasečo se na ime Geza Ber. Po natančnejši preiskavi se dognalo, da je bil ta človek general v Bela Kunovi rdeči armadi. Pred prihodom na Madžarsko, je bil general v ruski sovjetski armadi in se je zval s pravim imenom Hubert Köniğer, ruski žid.

Konj, ki zna pisati. V Nemčiji so imeli konja z imenom »Hans«, ki je znal z udarci s kopitom računati. Slava tega nemškega konja pa ni dala mirovati Francozom. Posrečilo se jim je najti zelo bistrega konja, katerega so naučili čitati in pisati. Dali so mu ime »Roubet«. Ta konj je bil tako spreten, da je znal ugasniti svečo, ne da bi se dotaknil sveče.

Šestkratni morilec obsojen na smrt. Pred pariško poroto se je te dni vršila kazenska razprava proti šestkratnemu morilcu Landru, ki je trajala celih 25 dni. Landru je bil obtožen umora šestih žensk, katere je zvalil v svoje stanovanje, jih tam zadavil in trupla zažgal v peči. Imel je ljubavne razmere z 283 ženskimi osebami. Razprava, ki je zanimala skoro mesec dni vse svetovno časnopisje, je bila zelo zanimiva. V vsakodnevni porotni razpravi je bil velikanski naval. K poroti v Versaillesu je vozil dnevno zjutraj in zvečer poseben Landrujev vlak. Porota je obsodila šestkratnega morilca na smrt. Landru je smrtno obsodbo s posmehom sprejel. Porotniki so zaprosili za njegovo pomiloščenje.

Smrt v valovih jezera. V hotelu Pallanca ob jezeru Lago Maggiore je stanovala ruska kneginja Tenovsky. Njenega moža so v Petrogradu ubili boljševiki, na grozen način so ji tudi usmrtili očeta in mater. S svojim detetom je zbežala iz Rusije. Pred dnevi ji je umrl edini otrok. Vsled teh udarcev je postala obupna. Oblekla se je v dragoceno obleko, pisala pismo policiji, da sporoči svoje dragocenosti za dobrodelne namene, nakar je šla k jezeru. Ko je bilo jezero najbolj razburkano, je skočila v vodo. Silni valovi so jo kmalu zagrebli.

Smrt v kovčegu. V Heilbronn na Nemškem se je pripetil sledeči, mogoče pretresujoči slučaj: V bornem stanovanju je bivala neka obitelj. Mož je bil delavec, njegova žena pa delavka. Imela sta dvoje otrok v starosti 12 in 4 leta. Ko sta zjutraj odšla na delo, sta oba otroka pustila doma brez nadzorstva. V sobici je bil prazen kovčeg, s katerim sta se igrala. Šla sta v kovčeg. Pripetilo se je, da se je pokrov kovčega tako zaprl, da otroka nista mogla iz kovčega. Ko sta zakonska prišla opoldne domov, sta našla po dolgem iskanju oba otroka v kovčegu mrtva, zadušila sta se.

Najdragocenejša ura. Uro Jožef Krist v Augsburgu je izdelal uro, ki je pravi umotvor. Uro je nesel na Dunaj, kjer je bila razstavljena. Na uro je vzel patent. Ves Dunaj je občudoval ta umotvor. Na razstavo je prišlo tudi več Amerikancev. Nek Ameriški milijonar se je v uro tako zagledal, da jo je hotel imeti za vsako ceno. Končno je bila kupčija sklenjena za 25 milijonov avstrijskih kron.

Okrađena princesa. Princesa Stefanija Hohenlohe se je na nekem potovanju ustavila v Parizu. Ob priliki kupovanja v neki trgovini ji je izmaknil nek neznan lopov denarnico in nakit. V denarnici je bilo 600.000 francoskih frankov.

Čudna stavka. Voditeljica ženskega komunističnega gibanja v Halle u neka Hedwig Krüger, je bila obsojena radi soudeležbe v prevratnih nakanah na 6 let težke ječe. Tej ženski pa v zaporu nikakor ne ugaja. Na vsak način bi se rada izmuznila. Sedaj je pričela z odklanjanjem hrane. Pri tem je tako oslabila, da bo najbrže v kratkem umrla.

Mrtič rešen — pogrebci pa ponesrečili. Nedavno se je vršil v bližini mesta Chicago pogreb. Sprevod, ki je krenil proti cerkvi, je moral preko železniških tračnic. V istem hipu je pridrdral ekspresni vlak in zdobil 10 ljudi. Vozu z mrtičem se ni ničesar zgodilo.

Gospodarstvo.

Kaj nas uči letošnja trgateg?

Letošnja trgateg je vinogradnike vsestransko zadovoljila. Pridelali so izobno kapljico. In tudi v kvantitativnem oziru — kar spočetka ni bilo pričakovati — je bila vinska letina 1. 1921 nad vse pričakovanje dobro. Letošnje vinske mošte so vinogradniki prodali po 19 do 20 K izpod preše. — Samozasebi je razumljivo, da so kupci plačevali mošte sorazmerno po sladkorih stopnjah. V naslednjih tednih so se nakupovalne cene že nekoliko dvignile. Plačevali so novi pridelavci po 21–24 K in za boljše, sortirano blago celo 26–28–30 in še več K. Zaenkrat je vinska trgovina nekoliko zaspala. Vzroki tega mrtvila tičijo v manjkostnem izvozu v inozemstvo, padanju valute in razmeroma večjih potrebah inozemskega konzuma.

Letošnja prvovrstna letina je v marsikaterih vinarskih okoliših vzpodbudila vinogradnike k — rigolanju. Ne mislimo se v teh vrsticah baviti z rigolanjem samim, pač pa bi nasvetovali vinogradnikom kolikor mogoče čistih in ne mešanih nasadov. Pomisliti je treba, da ako hočemo uspešno tekmovali z drugimi vinorodnimi deželami, moramo sloves naših vinskih gridev vzdrževati samo s sortiranimi vini na višini ugleda. V naših vinarskih okoliših snujejo podjetni vinogradniki proizvajalne in vnovčevalne vinarske zadrage. Te zadrage bodo pa samo takrat premagovale konkurenco privatnih mešetarjev in vinskih trgovcev, če bodo zadrugarji postavljali v svoje zadrage kleti prvovrstna in predvsem sortirana vina.

Vinogradniki so se letos lahko že prepričali, da je sortirano blago našo več odjemalcev in tudi višje cene.

nege nesortirana vina. Kaj sledi iz tega? Na vsak način bodo morali v bodoče razmišljati tisti vinogradniki, ki svojega pridelka niso sortirali, o potrebi sortiranja. Priznati moramo, da je sortiranje v mešanih nasadih težje izvedljivo, razen tega pa še združeno z zamudo in nekoliko večjimi stroški za delavske moči.

Napolnjevanje zrelih vin v steklenice je revnemu vinogradniku radi pomankanja potrebnih kletarskih potrebščin itd. skoraj nemogoče. S časom si bodo novo osnovane zadrage nabavile steklenice, zamaške, kletarske aparate, precejalnike itd. in v zadržanih kletah bodo izkušeni strokovnjaki veliko lažje ravnali z vini nego posemezni, katerim manjka običajno strokovno znanje. Vinogradniki bodo pa zadrugam ustregli le s sortiranimi vini. Početki vinarskih zadrug, kakor n. pr. „Ljutomerčan“, ki se je nedavno ustanovila v središki okolici, so se sicer skromni, toda imena podjetnih in agilnih ustanoviteljev nam jamčijo, da bo omenjena zadruga s časom še prav dobro uspevala. Dandanes, ko rastejo zahteve konzumentov po sortiranih, stekleničnih vinih in ko vin. zadrage v tem oziru obetajo rešitev tega vprašanja, je bolj kot kdaj prej potrebno, da vinogradniki prihodnjo pomlad ne pozabijo vrednosti sortiranih vin. Kjerkoli je mogoče, povsod upoštevajte praktičen pomen čistih nasadov in na ta način olajšajte sortiranje vin.

Kaj moramo pri rigolanju upoštevati? Vinogradniki so ponekod že pridno pričeli rigolati. Rigolanje v močno zmrzli zemlji ni priporočljivo. Snega naj nikdo ne zagrne v jarkih; najboljšje je, če se, a vrže nazaj, na zrigolane grebene. Istotako se naj skrbno izbere globoko vkoreninjen plevel, osobito korenčije slaka, lapuha osata itd. Koreničija in ostankov starih trsov naj se ne pušča v zemlji: treba ga je vreči na zrigolano ozemlje. To pa radi uničevanja trine uši in plesnivosti korenin. Rigolati je treba najmanj 60 in k večjemu 80 cm globoko. Kulturna, t. j. gornja rodovitna plast mora priti tje, kjer se pozneje razprostirajo vznožne korenine nasajenih trt. Jarki naj bodo široki 1 meter. V močno nagnjenih legah se naj napravi gornjo steno jarka čim višje, ker se le na ta način doseže predvideno debelost zrahljane zemске plasti. V manj nagnjenih legah to ni potrebno. Pri rigolanju v nagnjenih legah je važno, da je dno jarka nagnjeno napram hribu. Na ta način dosežemo nekake stopnjice, ki zabranjujejo plezanje zrahljane plasti. Nikakor pa ne sme ležati zrahljana zemlja na dnu ki poteka vzporedno s padcem zemске površine. V nagnjenih legah naj se z rigolanjem prične na spodnjem koncu zemljišča. S tem si pospešimo in olajšamo delo. Zadnji jarek na gornjem koncu zasujemo z zemljo, ki jo odvzamemo tik za vinogradom ležečemu zemljišču. V slučajih, kjer pa to ni mogoče, pa z zemljo iz prvega jarka, katero je treba spraviti na gornji del zemljišča. V izmognjenih zemljah, ki si niso odpočile, ali pa, ako jih nismo zboljšali s pomočjo zelenega gnojenja itd. je priporočljiva enkratna gnojitev s fosforovo kislino, katero dajemo v obliki 12–15 met, stotov Tomaževe moke. Ta množina je preračunana na 1 ha. To umetno gnojilo je treba z zrahljano zemljo temeljito pomešati.

Ako sodi tečejo ali premačejo si belijo naši gospodarji glave, kaj naj store; da odpomorejo tej nevolji, posebno če mahanje z lojem nič ne pomaga. V takih slučajih pomore le „kit za sode“, ki si ga vsak vinogradnik lahko doma naredi na sledeči način: Vzame se 6 delov dobrega loja (6 dkg ali za večjo množino 30 dkg ali 60 dkg) in 1 del (1 dkg ali za večjo množino 5 dkg ali 10 dkg) pristnega, čistega čebelnega voska. To se dene skupaj v primerno posodo in se na ognju razpusti. Tej raztopini se pride ne toliko na drobno, fino sito presejane pepela (ne od premoga) da postane precej gosta. Sedaj deni posodo na hladen prostor in ko se toliko ohladi da zmes lahko zgneteš med rokami, naredi po 10 cm dolge, za palec debele okrogle palčke, katere shranj na suhem, zračnem prostoru. Ker se palčke vtrdijo, se morajo pred uporabo med prsti tako dolgo menceati in gnesti, da zopet postanejo meh-